

Datum van
inontvangstneming

:

23/04/2021

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-154/21 – 1

Zaak C-154/21

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

9 maart 2021

Verwijzende rechter:

Oberster Gerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 februari 2021

Verzoekende partij:

RW

Verwerende partij:

Österreichische Post AG

REPUBLIEK OOSTENRIJK

[OMISSIS]

OBERSTER GERICHTHOF

Het Oberste Gerichtshof (hoogste rechterlijke instantie, Oostenrijk) heeft als rechter in *Revision* [omissis] in de zaak van verzoeker RW, [omissis], [omissis] tegen verweerster Österreichische Post AG, [omissis] 1030 Wenen (Oostenrijk), [omissis], betreffende het verstrekken van informatie overeenkomstig artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming (hierna: „AVG”), in de procedure over verzoekers beroep in *Revision* tegen het arrest van het Oberlandesgericht Wien (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Wenen, Oostenrijk) als appelrechter van 24 april 2020, GZ 14 R 159/19h-13, waarbij het vonnis van het Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (rechter in eerste aanleg voor civiele zaken Wenen, Oostenrijk) van 28 oktober 2019, GZ 29 Cg 23/19v-8,

naar aanleiding van verzoekers hoger beroep is bevestigd, tijdens een gesloten zitting de volgende

beslissing

gegeven:

I. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag: **[or. 2]**

Moet artikel 15, lid 1, onder c), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB 2016, L 119, blz. 1) aldus worden uitgelegd dat het recht van inzage beperkt is tot categorieën van ontvangers indien bij de voorgenomen verstrekking van informatie de specifieke ontvangers daarvan nog niet vaststaan, maar dat recht zich noodzakelijkerwijs ook moet uitstrekken tot ontvangers van die informatie wanneer reeds gegevens zijn meegedeeld?

[omissis]

Motivering:

[1] **A. Feiten**

[2] Op 15 januari 2019 heeft verzoeker onder verwijzing naar artikel 15 AVG verweerster verzocht om inzage te verkrijgen van de hem betreffende persoonsgegevens die verweerster opslaat dan wel in het verleden heeft opgeslagen, alsmede om hem informatie te verstrekken over de plaats waar deze gegevens worden bewaard en, voor het geval dat deze gegevens zijn doorgegeven, wie de concrete ontvangers daarvan waren.

[3] In haar antwoord heeft verweerster meegedeeld dat zij, voor zover dat juridisch is toegestaan, in het kader van haar activiteit als uitgever van adressenlijsten gebruikmaakt van gegevens en deze voor marketingdoeleinden aanbiedt aan zakelijke klanten. Voor het overige **[or. 3]** heeft zij voor gedetailleerdere informatie en meer doeleinden van de gegevensverwerking verwezen naar een website.

[4] Op deze website wordt algemene informatie verstrekt over de doeleinden van de gegevensverwerking door verweerster. Ten slotte wijst verweerster op de website erop dat de categorieën van ontvangers (van gegevens) zijn vermeld in punt 3 van de privacyverklaring. Daarbij is een link naar een andere website opgenomen.

- [5] Op deze andere website staat wederom een algemene privacyverklaring van verweerster. Punt 3.4 van de „privacyverklaring” luidt als volgt:

„Andere ontvangers: In het kader van de contractuele relatie en met name in verband met onze verplichting om prestaties te verrichten is het – naargelang van het geval – mogelijk dat uw persoonsgegevens worden doorgegeven aan derden (bijvoorbeeld andere aanbieders van postdiensten [zoals UPU of IPC], vervoerders, artsen, ziekenhuizen, verzekeringsondernemingen en -makelaars, deskundigen, adviseurs, advocaten, belangenvertegenwoordigers, uitgevers van adressenlijsten en direct-marketingbedrijven, banken en beleggingsmaatschappijen, verzekeringen, accountants, consultants, financieringsorganen, aandeelhouders, beleggers). Bovendien kunnen uw gegevens onder bepaalde voorwaarden worden doorgegeven aan adverteerders. Dat zijn bijvoorbeeld bedrijven zoals handelsondernemingen of verenigingen die zich willen wenden tot de consumenten.”

- [6] Pas in de onderhavige gerechtelijke procedure heeft verweerster verzoeker in haar verweerschrift meegedeeld dat zij in het kader van haar activiteit als uitgever van adressenlijsten gegevens van verzoeker voor marketingdoeleinden heeft verwerkt en deze gegevens heeft doorgegeven aan zakelijke klanten, waaronder [or. 4] adverteerders die actief zijn in online- en offlinehandel, IT-bedrijven, uitgevers van adressenlijsten en verenigingen zoals fondsenwervers, ngo’s of partijen.

- [7] Concrete ontvangers van verzoekers gegevens heeft verweerster op geen enkel ogenblik aan verzoeker bekendgemaakt.

[8] **B. Argumenten van partijen**

- [9] **Verzoeker** vordert dat verweerster zou worden veroordeeld om hem (verbeterde) informatie als bedoeld in artikel 15 AVG te verstrekken, hetgeen inhoudt dat verzoeker wordt meegedeeld of hem betreffende persoonsgegevens al dan niet zijn doorgegeven en, zo ja, aan welke ontvanger(s) verzoekers persoonsgegevens zijn verstrekt of nog zullen worden verstrekt. Hij betoogt dat de door verweerster verschaft informatie niet voldoet aan de wettelijke vereisten van artikel 15 AVG, omdat daaruit niet is gebleken of verweerster persoonsgegevens van verzoeker aan derden heeft doorgegeven en, in het geval dat zij daadwerkelijk zijn doorgegeven, wie de specifieke ontvangers van die gegevens waren. De informatie voldeed niet aan de in artikel 12, lid 1, eerste volzin, AVG neergelegde vereisten van beknoptheid en begrijpelijkheid.

- [10] **Verweerster** brengt hiertegen in dat de vóór het instellen van het beroep aan verzoeker verstrekte informatie voldoet aan de vereisten van artikel 15 AVG, en dat in elk geval de aanvullende informatie in het verweerschrift volstond.

[11] **C. Verloop van de procedure tot nog toe**

[12] De **lagere rechters** hebben de vordering afgewezen. De **appelrechter** heeft uiteengezet dat zolang het in artikel 12 AVG bedoelde vereiste van transparantie wordt nageleefd, ook **[or. 5]** een aanvulling of precisering achteraf van informatie die tevoren overeenkomstig artikel 15 is verstrekt, moet worden geacht in overeenstemming te zijn met het recht. De verklaring in het verweerschrift voldoet, vanuit het oogpunt van een gemiddeld opgeleid persoon in Oostenrijk als ontvanger van die verklaring, aan artikel 12, lid 1, AVG, ook wanneer zij wordt uitgelegd in samenhang met verweersters schrijven vóór de instelling van het beroep en met de links naar de websites. Uit de in artikel 15, lid 1, onder c), AVG gebruikte woorden „*ontvangers of categorieën van ontvangers*” blijkt eenduidig een keuzerecht van de verwerkingsverantwoordelijke (informatieplichtige), zodat inzage van de categorieën van ontvangers volstaat en de afzonderlijke ontvangers niet bij hun naam hoeven te worden genoemd.

[13] Het Oberste Gerichtshof moet uitspraak doen op verzoekers beroep in *Revision* tegen het arrest van de appelrechter.

[14] Het Oberste Gerichtshof schorst de behandeling van de zaak en verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) om een beslissing over Unierechtelijke vragen die voor de beslechting van het geding noodzakelijk wordt geacht.

[15] **D. Toepasselijk Unierecht**

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG):

„HOOFDSTUK III

Rechten van de betrokkene

Deel 1

Transparantie en regelingen

Artikel 12

Transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene

1. De verwerkingsverantwoordelijke neemt passende maatregelen opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 [or. 6] en artikel 34 bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt [...].

[...]

Artikel 15

Recht van inzage van de betrokkene

1. De betrokkene heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke uitsluitend te verkrijgen over het al dan niet verwerken van hem betreffende persoonsgegevens en, wanneer dat het geval is, om inzage te verkrijgen van die persoonsgegevens en van de volgende informatie:

- a) de verwerkingsdoeleinden;*
- b) de betrokken categorieën van persoonsgegevens;*
- c) de ontvangers of categorieën van ontvangers aan wie de persoonsgegevens zijn of zullen worden verstrekt, met name ontvangers in derde landen of internationale organisaties;*
- d) indien mogelijk, de periode gedurende welke de persoonsgegevens naar verwachting zullen worden opgeslagen, of indien dat niet mogelijk is, de criteria om die termijn te bepalen;*
- e) dat de betrokkene het recht heeft de verwerkingsverantwoordelijke te verzoeken dat persoonsgegevens worden gerectificeerd of gewist, of dat de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens wordt beperkt, alsmede het recht tegen die verwerking bezwaar te maken;*
- f) dat de betrokkene het recht heeft klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit;*
- g) wanneer de persoonsgegevens niet bij de betrokkene worden verzameld, alle beschikbare informatie over de bron van die gegevens;*
- h) het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming, met inbegrip van de in artikel 22, leden 1 en 4, bedoelde profilering, en, ten minste in die gevallen, nuttige informatie over de onderliggende logica, alsmede het belang en de verwachte gevolgen van die verwerking voor de betrokkene.*

[...]

[16] **E. Motivering van de prejudiciële verwijzing [or. 7]**

[17] **1.1.** Met betrekking tot de eerste prejudiciële vraag bestaan er in Oostenrijk en Duitsland verschillende **opvattingen in de rechtsleer:**

[18] **1.1.1. Vóór een keuzerecht van de verwerkingsverantwoordelijke pleiten:**

- [19] [omissis] Haidinger in Knyrim, DatKomm Art 15 DSGVO, punt 39 [omissis].
- [20] Paal in Paal/Pauly, DS-GVO/BDSG, 2e druk, Art 15 DSGVO, punt 6 [omissis].
- [21] **1.1.2. Tegen een keuzerecht van de verwerkingsverantwoordelijke pleiten:**
- [22] [omissis] Dix in Simitis Hornung Spiecker gen. Döhmann, Datenschutzrecht [2019], Art 15, punt 20 [omissis].
- [23] [omissis] Bäcker in Kühling Büchner, DS-GVO/BDSG, 2e druk, Art 15 DSGVO, punt 16 e.v. [omissis]. **[or. 8]** [omissis].
- [24] Ehmann in Ehmann Selmayr, DSGVO, 2e druk, Art 15, punt 20 [omissis].
- [25] Schantz in Schantz Wolff, Das neue Datenschutzrecht [2017], punt 1198 en verdere verwijzingen [omissis].
- [26] Schmidt-Wudy in Wolff Brink, BeckOK Datenschutzrecht, 32e druk, (stand 1 mei 2020), Art 15 DSGVO, punt 58 [omissis] **[or. 9]** [omissis].
- [27] **1.2. Overwegingen van het Oberste Gerichtshof:**
- [28] Uit de bewoordingen van artikel 15, lid 1, onder c), AVG volgt geen definitieve beantwoording van de vraag.
- [29] De Duitse versie wijst eerder op een keuzerecht van de betrokkene, doordat deze versie in artikel 15, lid 1, tweede zinsnede, AVG de reikwijdte van het recht van inzage van de betrokkene tot uitgangspunt neemt en niet bijvoorbeeld de daarmee samenhangende informatieplicht van de verwerkingsverantwoordelijke.
- [30] Hetzelfde volgt uit de formulering van het overeenkomstige tekstdeel in de Engelstalige versie (*[...] the right to obtain [...] access to [...] the following Information: [...] the recipients or categories of recipient to whom the personal data have been or will be disclosed*) en de Franstalige versie (*[...] le droit d'obtenir [...] les informations suivantes: les destinataires ou catégories de destinataires auxquels les données à caractère personnel ont été ou seront communiquées [...]*)
- [31] Anders dan in artikel 15 AVG is in artikel 13, lid 1, onder e), en artikel 14, lid 1, onder e), AVG geen recht (van inzage) van de betrokkenen ten aanzien van informatie over „ontvangers of categorieën van ontvangers” neergelegd, maar veeleer een informatieplicht van de verwerkingsverantwoordelijke.
- [32] Daarbij komt dat de in de artikelen 13 en 14 AVG geregelde informatieplicht aanknoopt bij het tijdstip van de **[or. 10]**

gegevensverzameling, dat noodzakelijkerwijs voorafgaat aan het tijdstip van de verwerking van de gegevens, zodat de informatie steeds vooraf moet worden verschaft, dat wil zeggen in een stadium waarin de gegevens nog niet daadwerkelijk aan derden kunnen zijn verstrekt. Het in artikel 15 AVG bedoelde recht van inzage heeft daarentegen niet enkel betrekking op recent verwerkte gegevens van de betrokkene, maar alleen al gelet op het doel ervan ook op de in het verleden verwerkte gegevens (zie in wezen arrest van 7 mei 2009, ██████████ C-553/07, EU:C:2009:293, punt 51 e.v.; de overtuigende, op het doel van het recht van inzage gebaseerde overwegingen van deze beslissing moeten eveneens worden toegepast op het in artikel 15 AVG bedoelde recht van inzage, temeer daar uit de overwegingen 9 en 10 van de AVG kan worden afgeleid dat de Europese wetgever in het algemeen niet de intentie had om het niveau van bescherming ten opzichte van richtlijn 95/46/EG te verlagen).

- [33] In overweging 63 van de AVG staat het volgende te lezen: „*Elke betrokkene dient dan ook het recht te hebben, te weten en te worden meegedeeld [...] wie de persoonsgegevens ontvangt [...].*” Hier wordt dus niet slechts van „categorieën van ontvangers” gesproken, hetgeen er eveneens voor pleit dat de verwerkingsverantwoordelijke de afzonderlijke ontvangers bij hun naam moet noemen.
- [34] Tegen deze achtergrond moet bij de uitlegging van artikel 15, lid 1, onder c), AVG in de eerste plaats het doel van de norm tot uitgangspunt worden genomen. In dit verband moet om te beginnen worden verwezen naar het reeds uiteengezette doel van het recht van inzage als hulpmiddel voor het daadwerkelijk afdwingen van rechten, met name de rechten die de betrokkenen ontlenen aan artikel 16 e.v. AVG. Dit doel van de regeling pleit onmiskenbaar voor een – door de bewoordingen van die bepaling volledig gedekt – begrip dat de verwerkingsverantwoordelijke geen keuzevrijheid heeft ten aanzien van de vraag [or. 11] hoe hij het verzoek om informatie over de ontvangers van persoonsgegevens concreet denkt na te komen. Veeleer moet de betrokkene in beginsel kunnen kiezen of hij informatie over abstracte categorieën van ontvangers dan wel over de concrete ontvangers van zijn gegevens wenst te verkrijgen. De tegenovergestelde opvatting van de bepaling, die inhoudt dat de verwerkingsverantwoordelijke uiteindelijk steeds kan beslissen slechts informatie te verstrekken over de categorie van ontvangers, zou in aanzienlijke mate afbreuk doen aan de door de Europese wetgever nagestreefde doeltreffendheid van de rechtsmiddelen waarvan de betrokkene kan gebruikmaken om zijn gegevens te beschermen. Indien de verwerkingsverantwoordelijke de vrije keuze heeft – zoals de appelrechter en verweerster menen – zal een verwerkingsverantwoordelijke de gedetailleerde informatie over specifieke ontvangers, die gepaard gaat met aanzienlijke extra inspanningen, wellicht namelijk nooit verstrekken. In dit geval zal de betrokkene in de regel slechts worden geïnformeerd over abstracte categorieën van ontvangers.

[35] **1.3.** Indien de prejudiciële vraag bevestigend wordt beantwoord, zou verweerster wegens de niet-vermelding van de namen van de concrete ontvangers nog niet volledig hebben voldaan aan de informatieplicht als bedoeld in artikel 15 AVG en zou de vordering moeten worden toegewezen.

[omissis]

Oberster Gerichtshof,
Wenen, 18 februari 2021
[OMISSIS]